

POTILASOHJE PAHOINVOINNIN HOITO

Syöpää ja verisairauksia sairastavat potilaat voivat kärsiä pahoinvoinnista. Pahoinvointia voivat aiheuttaa esim. perustauti, solunsalpaajahoido, vahvat kipulääkkeet, vatsan ja lantion alueen sädehoito, ummetus ja psyykinen ahdistuneisuus. Tietyt syövän ja verisairauksien hoidossa käytetyt lääkkeet aiheuttavat pahoinvointia ja/tai oksentelua kaikille, jos estolääkitystä ei käytetä. Pahoinvoinnin aste on jossain määrin yksilöllistä.

Kun lääkärin vastaanotolla päätetään solunsalpaajahoidon aloituksesta, saat reseptit ja ohjeet pahoinvointilääkkeen käytöstä mukaasi. Hae lääkkeet valmiiksi kotiisi ennen hoidon aloitusta.

Pahoinvointilääkkeet ovat pääosin peruskorvattavia lääkkeitä. Lääkärisi laatii sinulle B-lausunnon, mikäli olet oikeutettu erityiskorvattaviin lääkkeisiin, jolloin saat KELA:lta 1-3 viikon kuluessa päätöksen lääkkeen korvattavuudesta.

Solunsalpaajahoidon aiheuttamaa pahoinvointia voidaan estää tai lievittää tehokkaalla pahoinvointilääkityksellä. Solunsalpaajahoidon jälkeinen pahoinvointi alkaa joko **hoitopäivänä tai muutamana päivänä kuluessa** riippuen käytetystä solunsalpaajasta. Joskus pahoinvointi voi alkaa jo ennen hoitoon tuloa (kyse on ns. ennakoivasta pahoinvoinnista).

Pahoinvointilääkkeet voivat aiheuttaa **sivuvaikutuksena** ummetusta (granisetroni, ondansetroni, tropisetroni), ripulia (metoklopramidi) ja päänsärkyä (granisetroni, ondansetroni, tropisetroni). Hoida näitä oireita ohjeen mukaan. Deksametasoni aiheuttaa usein unettomuutta ja voi nostaa verensokeritasoja. Metoklopramidi voi joskus aiheuttaa levotonta oloa; mainitse siitä henkilökunnalle. Solunsalpaajat voivat ärsyttää vatsan limakalvoa ja aiheuttaa oireita kuten närästystä, arkuutta ylävatsalla ja kipua. Vatsaoireet lisäävät pahoinvointia. Kerro oireistasi poliklinikan henkilökunnalle. Oireita voidaan hoitaa.

Eri pahoinvointilääkkeitä käytetään usein yhdessä maksimaalisen tehon saavuttamiseksi.

Pahoinvoinnin kotihoito-ohjeita:

- jos mahdollista, pyydä joku läheisesi valmistamaan ruoka. Usein jo pelkkä ruuan valmistaminen aiheuttaa tai lisää pahoinvointia
- tee sopivia kerta-annoksia ruokaa pakasteeseen, josta ne ovat nopeasti valmistettavia
- syö pieniä aterioida usein (tyhjä maha ja nälkä lisäävät pahoinvointia)
- syö hitaasti ja pureskele ruoka hyvin
- lämpimät ja maustetut ruuat lisäävät usein pahoinvointia
- viileät ja hajuttomat ruuat vähentävät pahoinvointia
- kokeile uusia ruokalajeja, mielitekoja, makuaiisti voi muuttua hoidon aikana
- huolehdi riittävästä nesteiden juomisesta
- kata kauniisti

Syöpätautien ja hematologian poliklinikka

06-826 4229

Pahoinvoinnin lääkehoito-ohjeita (reseptilääkkeitä):**metoklopramidi** (Primperan tbl)

1-2 tbl x1-4/vrk tai tarvittaessa

granisetroni (Kytril tbl, Granisetron tbl)

1 mg tbl: 1 tbl x2/vrk tai tarvittaessa

2 mg tbl: 1 tbl x1/vrk tai tarvittaessa

ondasetroni (Zofran tbl, Ondasetron tbl)

4-8 mg tbl: 1-2 tbl x2/vrk tai tarvittaessa

tropisteroni (Navoban kaps)

1 kapseli/vrk

aprepitantti (Emend kaps)

1 kapseli/pvä kahtena peräkkäisenä päivänä

palonsetroni (Aloxi)

1 kapseli 1 tunti ennen solunsalpaajahoitoa

netupitantti;palonosteroni (Akynzeo)

1 kapseli 1 tunti ennen solunsalpaajahoitoa

deksametasoni 1.5. mg tbl (kortisonivalmiste)

erillisen ohjeen mukaan

Granisetroni, ondansetroni ja tropisetroni voivat aiheuttaa lievää päänsärkyä ja pahentaa ummetusta.